

JOŠ O NEKOLIKO STATISTIČKIH PODATAKA S NALAZIŠTA

Rudina I kod Koprivničke Rijeke

Na nalazištu Rudina I kod Koprivničke Rijeke, koje smo istraživali 1978. i 1979. godine (812 m²), a koje pripada najkasnijoj fazi vučedolske kulture,¹ tj. početku ranog brončanog doba (ili 1. fazi ranog brončanog doba sjeverne Hrvatske, cca 2100—1900 god. p.n.e.), vremenu koje odgovara stabilizaciji vinkovačko-šomođvarske kulture u sjevernoj Hrvatskoj i Transdanubiji,² pronađeni su brojni objekti (jedna nadzemna kuća, te niz jama i ognjišta), s relativno brojnim pokretnim nalazima. Na žalost, kompletna statistika, zbog stava uredništva nije objavljena pojedinačno, po objektima. Osim toga, tehničkom omaškom je u dijelu o odnosu broja predmeta (prvenstveno keramičkog posuđa) dobiven krivi broj u dijelu naselja uz jedi-

nu nadzemnu kuću i obredni životinjski grob, tj. u dijelu na zaravnjenom platou kojim prolazi staza od obrađenih kamenih ploča. To su slijedeći objekti: kuća 1, jama 3, jama 5, jama 4 (obredni životinjski grob), te ognjište 3.³

Smatramo da je posebno zanimljivo osvrnuti se ponovno na neke aspekte statističke obrade materijala s toga najbogatijeg dijela naselja (tj. od ukupno istražene površine). U ovih pet objekata oko staze nalazila su se ukupno 103 primjerka grubog keramičkog i 199 primjeraka finoga keramičkog posuđa. U odnosu na ukupan broj grube keramike na lokalitetu to je 11,1%, u odnosu na ukupan broj finoga posuđa to je 21,4%, a ukupno u odnosu na keramičko posuđe čak 32,5%, dakle — to je jedna trećina

Sl. 1 — Rudina I, jama 4 (foto: J. Fluksi)

materijala s pet objekata koji čine jednu šestinu broja objekata, a u odnosu na ukupno istraženu površinu ovaj prostor (opet napominjemo: jedini koji na nalazištu ima neku vrst staze od obrađenih kamenih ploča) ne zauzima niti jednu desetinu površine. Smatramo da je stoga, uzimajući u obzir i ostale pokazatelje, sasvim realno gledati u tim činjenicama određene sociološke pokazatelje, o kojima smo u više navrata i pisali.

Najbogatija jama na čitavom nalazištu je **jama 3**, smještena uz jedinu nadzemnu kuću, očito kao otpadna jama: u njoj se nalazilo 36 primjeraka grube keramike, 87 primjeraka fine keramike (ukupno 123 kom. keramičkog posuđa), 7 predmeta koji bi mogli spadati u tzv. idolo-plastiku, 12 primjeraka koštanog oruđa i oružja, 9 primjeraka kamenog oružja i oruđa, te brojne kosti životinja. Ukupno se u toj jami, izuzev životinjskih kostiju, nalazio 151 predmet (debljina sloja s nalazima u toj jami je 180 cm); Od nje je nešto uža ali i dublja (190 cm) **jama 19** na sjevernom rubu istraženoga pro-

stora, tj. na sjevernoj padini: u njoj je pronađeno 5 ulomaka grubog posuđa, 7 ulomaka finoga posuđa (ukupno 12!), 2 primjerka idolo-plastike, jedan veliki cilindrični uteg, donji dio žrvnja, kosturi dviju životinja, te velika količina izgorenoga kućnog maza s otiscima šiblja. Sličan je odnos **jame 5** iz središnjega dijela ($23 + 70 = 93$ primjerka posuđa; 2 utega; 4 primjerka koštanog oružja i oruđa; 8 primjeraka kamenog oruđa i oružja; ostaci životinjskih kostiju) prema čak trodijelnoj **jami 7** na prvoj zaravnjenoj terasi u sjeveroistočnom smjeru ($12 + 30 = 42$ primjerka posuđa; 2 utega; 2 kom. koštanog oruđa; 5 kom. kamenog oruđa), ili prema **jami 8**, koja je također od nje veća. a nalazi se na sjevernoj padini ($7 + 14 = 21$ kom. posuđa; 1 kom. idolo-plastike; 2 utega; 7 kom. kamenog oruđa i oružja). Sličan je, primjerice, odnos keramičkog materijala nađenog na **ognjištu 3** (u središnjem dijelu) prema **ognjištu 10** (na padini između prve i druge istočne terase): na ognjištu 3 pronađena su 34 primjerka keramičkog posuđa ($19 + 15$), a na ognjištu

Sl. 2 — Rudina I, sonda X (foto: J. Fluksi)

10 24 primjerka (17 + 7); tu su, međutim, pronađena 3 keramička roga i 4 kamena predmeta (od toga jedan žrvanj). Svaki objekt za sebe ne može, očito, biti dovoljno dobro mjerilo za sociološke zaključke, ali grupirani objekti na jednome dijelu naselja u odnosu prema grupi stambenih ili radnih objekata na drugome dijelu naselja mogu dati vrlo realnu sliku organizacije naselja, kako prema privrednim ili kulturnim pokazateljima, tako i prema pokazateljima koji, interpretirani na što je moguće objektivniji način, mogu ukazati na stupanj društvene diferencijacije.⁴

Svojim izdvojenim položajem i osobitostima, premda manje nego na nekim drugim nalazištima, središnji zaravnjeni plato kasnog vučedolskog naselja Rudina I kod Koprivničke Rijeke pokazuje izrazitu različitost prema ostalim dijelovima nalazišta. Kako smo ranije već upo-

zorili, i ostali pokazatelji ukazuju na novo vrijeme i običaje, na promjene koje su možda i ubrzale nesigurnost (na to ukazuje dotjerani gradinasti teren na kojemu je, visoko iznad izvora potoka Koprivnice, na 268 m nadmorske visine, i smješteno naselje) i utjecaji s različitih strana krajem eneolita i početkom ranoga brončanog doba.

BILJEŠKE:

1. Z. Marković, Arheološki vestnik 32, Ljubljana 1981, 219 i d.
2. o.c. 249 i d.
3. o.c. 255; očito je da toj grupi ipak pripada i jama 4.
4. v. npr. S. Dimitrijević, Praistorija Jugoslavenskih zemalja III, Sarajevo 1979, 331—332

Josip Vidović, Muzej Međimurja Čakovec

NAJNOVIJA SUSTAVNA ARHEOLOŠKA ISTRAŽIVANJA NEKROPOLE KOD SELA DVORIŠĆA KRAJ TURČIŠĆA U MEĐIMURJU

Dotacijom sredstava SIZ-a Muzej Međimurja nastavio je sustavno istraživanje nekropole tumula kod sela Dvorišća kraj Turčišća u Donjem Međimurju. Ovogodišnjom kampanjom istražena su dva tumula, dosad su istražena ukupno četiri tumula od desetak sačuvanih. Tumuli istraženi ove godine pod rednim brojevima III i IV nalaze se u neposrednoj blizini tumula I istraženog još 1978. god. Tumul III istražen je sistemom sonde 8 x 8 metara, sa postupnim skidanjem slojeva od najviše kote tumula. Ispod sloja humusne crnice, koji ne prelazi 10 centimetara nalazi se sloj ilovače pomiješane sporadično sa sitnom rječnom valuticom. Već na dubini od 0,60 m nailazimo na postament spaljišta, sa položenom urnom ispunjenom ostacima nagorjetih kostiju pokojnika. Pomnim istraživanjem postamenta nije se moglo sa sigurnošću ustanoviti spaljivanje in situ u grobu, što je bio slučaj kod ranije istraženog tumula II. U dubljim slojevima sonde nema tragova pokretne arheološke građe.

Tumul IV u blizini tumula I i III gotovo je bio izravnat, tako da mu visina ne prelazi 15

centimetara na najvišoj koti. Već na dubini prvog otkopnog sloja, naišli smo na tragove keramičkih posuda. Kasnije smo izolirali postament sa nekoliko posuda grube kućne keramike, a proširivanjem sonde naišli smo na spaljište u obliku nagorjetog debla, dužine 3 m i širine gotovo 1 m. Ispod sloja postamenta sa keramikom, uz vrlo malo nagorjetih kostiju i nešto gara našla se fragmentirana posuda fine crne grafitirane keramike sa ukrasnim ručkama.

Iako su dosad istražena svega četiri tumula nekropole kod sela Dvorišća, pokretni arheološki nalazi ukazuju da se radi o dosta interesantnom materijalu i obrednim običajima. Pokretni nalazi prvog tumula ukazivali su na isti vremenski interval kao i kod nalaza goričanske nekropole, odnosno na puni procvat kulture starijeg željeznog doba, vremenski determinirane 7 — 5 st. pr. n. ere. Keramičke posude iz ovog groba imaju najbliže paralele u materijalu goričanske nekropole, kao i u materijalu nekropole tumula iz Kaptola kod Slavonske Požege. Naredna istraživanja ove nekropole pomakla su donekle vremenski interval unaprijed,

MUZEJSKI VJESNIK

GLASILO MUZEJSKOG DRUŠTVA SJEVEROZAPADNE HRVATSKE

(Bjelovar, Čakovec, Čazma, Grabrovnica, Kalinovac, Koprivnica, Križevci, Kutina, Trakošćan, Varaždin, Varaždinske Toplice i Virje)

UREDNIŠTVO

Ljerka Albus, Darko Sačić, Mirjana Dučakijević, Magdalena Lončarić, Marina Šimek

Odgovorni urednik: Darko Sačić

Prelom: Uredništvo

Naslovna stranica: Darko Sačić

Fotografija — Davor Putar

Muzejski vjesnik izlazi jedanput godišnje. Rukopise ne honoriramo i ne vraćamo. Glasilo solidarno financiraju muzeji sjeverozapadne Hrvatske.

Za sadržaj priloga odgovaraju autori.

Nakladnik:

Gradski muzej Varaždin

Za nakladnika: Darko Sačić

Tisak: »Zrinski« Čakovec

Broj 10 — Ožujak 1987.

God. X

Naklada 800 komada

Naslovna stranica: S izložbe »40. godina arheoloških istraživanja u sjeverozapadnoj Hrvatskoj«

Prijevod: Željko Grabar, Vid Lončarić, Ljerka Perči, Marina Šimek, Vesna Šimunić

GRADSKI MUZEJ VARAŽDIN
ARHEOLOŠKI ODJEL

15644